

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/48734-6
Saksbehandler: Kristin Refsdal
Dato: 10.12.2021

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD nr. 564- Anbefalinger knyttet til særlig sårbare grupper

OPPSUMMERING

- HelseDirektoratet har fått i oppdrag å vurdere hvilke anbefalinger som bør gjelde for, og kommuniseres til, kommuner og helseforetak om prioriteringer og oppfølging av særlige sårbare grupper under dagens beredskapsnivå, og å vurdere hvorvidt det er behov for å synliggjøre tidligere anbefalinger publisert i direktoratets elektroniske koronaveileder.
- HelseDirektoratet har igangsatt arbeid med å oppdatere veilederens kapittel 13.3 Prioritering av helsehjelp i Norge under covid-19-pandemien. Innholdet vil bli oppdatert, og kapittelet omstrukturert for å gjøre det lettere å orientere seg i enn det er i dag. Det tas sikte på å ferdigstille arbeidet før jul.
- HelseDirektoratet har oppdatert flere av koronaveilederens kapitler både med tanke på sårbare grupper og på grunn av endret smittesituasjon.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Kristin Refsdal
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd Utbrudd

HelseDirektoratet

Avdeling prosjekt og tjenestedesign

Kristin Refsdal

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 564 - Anbefalinger knyttet til særlige sårbare grupper

Oppsummering

- Helsedirektoratet har fått i oppdrag å vurdere hvilke anbefalinger som bør gjelde for, og kommuniseres til, kommuner og helseforetak om prioriteringer og oppfølging av særlige sårbare grupper under dagens beredskapsnivå, og å vurdere hvorvidt det er behov for å synliggjøre tidligere anbefalinger publisert i direktoratets elektroniske koronaveileder.
- Helsedirektoratet har igangsatt arbeid med å oppdatere veilederens kapittel 13.3 Prioritering av helsehjelp i Norge under covid-19-pandemien. Innholdet vil bli oppdatert, og kapittelet omstrukturert for å gjøre det lettere å orientere seg i enn det er i dag. Det tas sikte på å ferdigstille arbeidet før jul.
- Helsedirektoratet har oppdatert flere av koronaveilederens kapitler både med tanke på sårbare grupper og på grunn av endret smittesituasjon.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag 564: Anbefalinger knyttet til særlige sårbare grupper

Helse- og omsorgsdepartementet viser til tidligere anbefalinger om prioriteringer og oppfølging av sårbare grupper publisert i Helsedirektoratets elektroniske koronaveileder. Veilederen ble ved overgangen til normal hverdag med økt beredskap revidert i form av at ulike anbefalinger knyttet til forrige trinn ble tatt vekk. Det medførte at også at anbefalinger knyttet til tjenestenes prioriteringer og tilbud knyttet til sårbare grupper ikke lenger fremkommer på nettsiden. I tillegg er flere av veilederens overskrifter ikke lenger i samsvar med publisert innhold.

Problemstillingen aktualiseres ved at det kommuniseres fra helsemyndighetene at – dersom smittesituasjonen og presset på helsetjenestene – tilsier det, kan det være aktuelt å iverksette både lokale og nasjonale tiltak. Da samfunnet stengte ned av smittevern hensyn, og tjenestene i en viss utstrekning omfordelte personellressurser og stengte ned lavterskel tilbud til sårbare grupper, var det helt nødvendig at adekvate anbefalinger raskt ble utarbeidet og kommunisert til kommunene og helseforetak. Dette gjaldt barn og unge, eldre og personer med funksjonsnedsettelse samt personer med psykiske helseproblemer og rusmiddelrelaterte problemer. Vi har kunnskap om helseforetakenes prioriteringer, men mangler tilsvarende oversikt over kommunenes oppfølging av sårbare grupper. Helse- og omsorgsdepartementet mener at særlig kommunene fremdeles bør kunne finne klare anbefalinger på helsemyndighetens nettsider om prioriteringer og kompensierende tjenestetilbud til sårbare grupper i samfunnet, både i dagens situasjon og i kommende krise- og beredskapssituasjoner.

Med bakgrunn i dette gir departementet direktoratet i oppdrag å:

- a. vurdere hvilke anbefalinger som bør gjelde for, og kommuniseres til, kommuner og helseforetak om prioriteringer og oppfølging av særlige sårbare grupper under dagens beredskapsnivå, herunder personer med psykiske- og rusmiddelrelaterte problemer, samt kommunisere dette på egnet måte.
- b. vurdere hvorvidt det er behov for å synliggjøre tidligere anbefalinger publisert i direktoratets elektroniske koronaveileder, som beredskap dersom smittesituasjonen og presset på helsetjenestene – tilsier at lokale og nasjonale tiltak må iverksettes.
- c. revidere koronaveilederen slik at det er samsvar mellom kapitteloverskrifter og reelt innhold

Det bes om at det oppgis kontaktperson i Helsedirektoratet for oppdraget.

Frister: Det bes om en tilbakemelding på når det forventes at oppdraget er utført innen utgangen av 10.12.2021.

Bakgrunn

Det første prioriteringsnotatet fra Helsedirektoratet ble publisert 25. mars 2020. Prioriteringsnotatet er på et overordnet nivå og målet med notatet var å gi helsepersonell og ledere i helse- og omsorgstjenesten overordnet støtte til krevende prioriteringsbeslutninger. Da prioriteringsdokumentet ble utviklet var det en omfattende prosess hvor mange ulike aktører fra fagmiljøer, helsetjenesten, brukere og etikere kom med innspill. Dokumentet var også gjennom flere høringsrunder før ferdigstilling. I april 2020 ble det sendt et brev til fylkesmenn og regionale helseforetak om prioritering av helsehjelp under covid-19 pandemien. I brevet ble det vist til at Prioriteringsnotatet av 25. mars er overordnet og må benyttes tilpasset den aktuelle situasjonen. Det ble understreket at prioriteringsnotatet ikke skal leses som en føring for hvordan helse- og omsorgstjenestene skal innrette seg uavhengig av utviklingen av pandemien. Dokumentet ligger nå som et historisk prioriteringsnotat på Helsedirektoratets nettsider.

I tillegg til prioriteringsnotatet har det i løpet av pandemien blitt utarbeidet veiledere på en rekke områder hvor det har vært behov for råd og anbefalinger til helsetjenesten. Disse veilederne har blitt oppdatert fortløpende i de ulike fasene av pandemien, og de aller fleste av disse ble arkivert i overgangen til en normal hverdag med økt beredskap.

Helsedirektoratets vurdering

Det har i høst vært en situasjon med en jevn økning i antall covid-19 smittede og en økning av innlagte pasienter med covid-19 i sykehusene. Kommunene har hatt mange krevende oppgaver med oppfølging av TISK, håndtering av smitteutbrudd og vaksinerings av innbyggere. Det er gjennom høsten sett en økning av andre luftveisinfeksjoner enn covid-19 og høy forekomst av RS smitte blant barn som har gitt økt belastning på barneavdelingene. Sykefraværet er høyt både i kommunal og statlig sektor. Introduksjonen av omikron skaper en uavklart situasjon, det kan synes som om varianten har betydelig mer smittsomhet enn delta og det er grunn til å anta at vaksinene vil gi lavere eller ingen beskyttelse mot smitte. Forhåpentligvis vil vaksinene fortsatt gi beskyttelse mot alvorlig sykdom.

Helsedirektoratet gjorde en vurdering av kapasiteten i helsetjenesten i oppdrag 544. I dette oppdraget vurderte Helsedirektoratet kapasiteten i primærhelsetjenesten til å være utfordret i mange kommuner og kapasiteten i spesialisthelsetjenesten til å være utfordret ved de fleste helseforetakene.

Helsedirektoratet har nå hatt en gjennomgang av prioriteringsnotatet fra 2020 og vurderer at det meste som står der kan videreføres. Samtidig er det nå mer kunnskap, om utfordringer og behov hos både brukere og i helsetjenesten, enn det var i starten av pandemien og det vil derfor behov for å revidere noen av føringene og anbefalingene før de publiseres på Helsedirektoratets nettsider. Vi har startet arbeidet med å oppdatere koronaveilederens kapittel 13.3 Prioritering av helsehjelp i Norge under covid-19-pandemien. Innholdet vil bli oppdatert, og kapitlet omstrukturert for å gjøre det lettere å orientere seg i enn det er i dag.

Helsedirektoratet har oppdatert flere av kapitlene i koronaveilederen både med tanke på sårbare grupper og på grunn av endret smittesituasjon. FHI er ferdig med oppdatering av sine veiledere/artikler som det lenkes til i koronaveilederen.

Kapitlene som er oppdatert er følgende:

- **Kap 8 Besøk – pasienter og beboere**

- **Kap 9 Kommunale helse- og omsorgstjenester**
 - 9.1 Allmennlegetjenesten
 - 9.2 Legevakt
 - 9.3 Sykehjem
 - 9.4 Hjemmebaserte tjenester
 - 9.5 Tiltak for å motvirke sosial isolering i sykehjem og hjemmetjenester
 - 9.7 Tannhelse

- 9.8 Helsestasjon, svangerskapsomsorg og skolehelsetjeneste
De øvrige underkapitlene (9.6 og 9.9) er til faglig gjennomgang.

- **Kap 10 Psykiske lidelser, rusmiddelproblemer og avhengighet**

Vi har ikke tatt sikte på å gå ut med en egen kommunikasjon rundt dette per nå, men vil inkludere det i annen kommunikasjon til kommuner og helseforetak når det er relevant

Helsedirektoratets konklusjon

Helsedirektoratets koronaveiledere er oppdatert med tanke på sårbare grupper og dagens smittesituasjon.

I tillegg er det igangsatt arbeid med å oppdatere veilederens kapittel 13.3 Prioritering av helsehjelp i Norge under covid-19-pandemien. Innholdet vil bli oppdatert, og kapitlet omstrukturert for å gjøre det lettere å orientere seg i enn det er i dag. Vi tar sikte på å ha gjennomført dette før jul.